

**Міністерство освіти і науки України**  
**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права**  
**Національного університету**  
**«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)**  
**Національна школа публічного адміністрування (Канада)**  
**Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)**  
**Гентський університет (Бельгія)**  
**Балтійська міжнародна академія (Латвія)**  
**Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)**  
**Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)**  
**Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)**  
**Національний технічний університет України**  
**«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)**  
**Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)**  
**Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)**  
**Державний торговельно-економічний Університет (Україна)**  
**Сумський державний університет (Україна)**  
**Львівський державний університет фізичної культури**  
**імені Івана Боберського (Україна)**  
**Ужгородський національний університет (Україна)**  
**Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної**  
**академії наук України» (Україна)**  
**Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя**  
**Національної академії наук України» (Україна)**  
**Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)**  
**Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської**  
**організації «Співка аудиторів України» (Україна)**  
**Торгово-промислова палата України (Україна)**



## **ЗБІРНИК**

# **III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»**



With the support of the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

**05 червня 2025 року**

**ПОЛТАВА**

**Ministry of Education and Science of Ukraine  
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»  
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law  
(Ukraine)  
National School of Public Administration (Canada)  
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)  
Ghent University (Belgium)  
Baltic International Academy (Latvia)  
The International Research Education & Training Center (Estonia)  
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)  
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)  
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»  
(Ukraine)  
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)  
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)  
State University Of Trade And Economics  
Sumy State University (Ukraine)  
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)  
Uzhhorod National University (Ukraine)  
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy  
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)  
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National  
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)  
Ukrainian Association for Management Development and Business Education  
(Ukraine)  
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors  
of Ukraine» (Ukraine)  
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

## **COLLECTION**

### **III International Scientific and Practical Internet Conference**

#### **«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»**

**June 05, 2025**



With the support of the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

**Poltava**

УДК 330.34-021.87”363”:342.77  
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу  
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

**Редакційна колегія:**

Онищенко С.В., д.е.н., професор;  
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;  
Глебова А.О., к.е.н., доцент;  
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;  
Гришко В.В., д.е.н., професор;  
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;  
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;  
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;  
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;  
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;  
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

**Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій** : матеріали  
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :  
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77  
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.  
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет  
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

3. Стандартизація та технічне регулювання в умовах євроінтеграції: аналітична записка. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2021. 26 с. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/standartyzatsiya-ta-tekhnichne-rehulyuvannya-v-umovakh-yevrointehratsiyi>
4. Onyshchenko S., Yanko A., Hlushko A. and Maslii O. Economic cybersecurity of business in Ukraine: strategic directions and implementation mechanism, in Economic and cyber security. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2023. Pp. 30–58. DOI: <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-98-5.ch2>
5. Світовий банк. Оцінка шкоди, завданої економіці України через війну. 2023. URL: <https://documents.worldbank.org/>.
6. Transparency International Україна. Індекс сприйняття корупції 2024. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjannya-koruptsiyi-2024/>
7. Onyshchenko, S., Hlushko, A., Kivshyk, O., & Sokolov, A. (2021). Shadow economy as a threat to economic security of the state. *Economics of Development*, 20(4), 24–30. DOI: 10.57111/econ.20(4).2021.24-30.
8. Hlushko A.D., Maslii O.A. The impact of information policy on the level of financial security in Ukraine. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences*. 2022. No. 46. Pp. 39–46. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2022-46-6>

УДК 657.37

Сорока А.Д.

Науковий керівник – Карпенко Є.А., к.е.н., доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»  
(м. Полтава, Україна)*

### **ВПЛИВ ГАЛУЗЕВОЇ СПЕЦИФІКИ НА СКЛАД ТА ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ТОВАРИ (РОБОТИ, ПОСЛУГИ)**

Галузева специфіка значною мірою впливає на облік дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги), що проявляється у підходах до її формування, оцінки та контролю. Це відбувається через фундаментальні відмінності в операційних циклах, структурі, кількості клієнтів, рівні конкуренції, регуляторному середовищі та характері пропонованого продукту в розрізі різних секторів економіки (зокрема, роздрібною торгівлі, виробництва та сфери послуг).

У торговельних підприємствах дебіторська заборгованість переважно формується внаслідок реалізації товарів з відстрочкою платежу. З огляду на високу частоту господарських операцій та значні обсяги обороту, облік дебіторської заборгованості потребує оперативного контролю та аналітичного обліку в розрізі кожного контрагента. Особливістю є короткий цикл обігу дебіторської заборгованості, що обумовлює необхідність застосування методів швидкої оцінки платоспроможності покупців. У контексті роздрібною торгівлі, де домінують великі обсяги транзакцій з кінцевими споживачами, дебіторська заборгованість часто є менш значущою порівняно з іншими галузями. Однак, розвиток онлайн-торгівлі та використання кредитних карток призводить до формування специфічної дебіторської заборгованості перед платіжними системами. Облік такої заборгованості характеризується високою частотою операцій та потребою в автоматизованих системах обліку [1]. Управління дебіторською заборгованістю в роздрібній торгівлі фокусується на мінімізації часу обробки платежів, контролі за лімітами кредитних карт та операційному врегулюванні спірних ситуацій з клієнтами. Кредитування як інструмент стимулювання продажів може застосовуватися у формі споживчих кредитів або програм лояльності з відстроченням платежу, що потребує оцінки кредитоспроможності фізичних осіб та розробки ефективних процедур стягнення, а також відображення усіх цих операцій в обліку.

Виробничі підприємства, на відміну від торговельних, характеризуються тривалішим виробничим та операційним циклом, що безпосередньо впливає на формування дебіторської заборгованості. На відміну від торгівлі, виробнича галузь часто має справу з меншою кількістю, але більшими за обсягом операціями з юридичними особами – постачальниками сировини, матеріалів, комплектуючих та покупцями готової продукції. Реалізація готової продукції цих підприємств відбувається, як правило, на підставі довгострокових контрактів, що передбачають етапність виконання зобов'язань та виникнення дебіторської заборгованості на різних етапах поставки. У зв'язку з цим облік дебіторської заборгованості у виробництві повинен забезпечувати точну ідентифікацію сум, що підлягають оплаті на кожному етапі виконання договору, із застосуванням елементів управлінського обліку та системи контролінгу.

Управління дебіторською заборгованістю на виробничих підприємствах вимагає ретельного аналізу платоспроможності клієнтів, встановлення обґрунтованих кредитних лімітів та розробки індивідуальних умов оплати, що враховують специфіку виробничого циклу та потреби покупців. Оцінка ризиків у виробництві включає аналіз фінансового стану контрагентів, їхньої галузевої належності та макроекономічної кон'юнктури. Контроль за дебіторською заборгованістю передбачає регулярний моніторинг термінів оплати, своєчасне інформування про затримки та застосування інструментів досудового та судового врегулювання [2].

Сфера послуг вирізняється ще більшою різноманітністю моделей формування дебіторської заборгованості. У деяких сегментах (наприклад, консалтинг, IT-послуги) переважає постоплата за фактично надані послуги, що зумовлює значний обсяг дебіторської заборгованості. В інших (наприклад, телекомунікації, комунальні послуги) застосовується система попередньої оплати або регулярних платежів за спожиті послуги, що зменшує ризик виникнення значної дебіторської заборгованості, але потребує ефективного обліку та контролю за надходженням коштів. Специфіка послуг, як правило, полягає в їхній нематеріальності та складності стандартизації, що ускладнює оцінку їхньої вартості та може призводити до спорів з клієнтами щодо якості надання та, відповідно, оплати. Управління дебіторською заборгованістю в сфері послуг вимагає чіткого визначення умов надання послуг, оформлення відповідних договорів, своєчасного виставлення рахунків та налагодження ефективної комунікації з клієнтами для оперативного вирішення проблемних ситуацій [3].

Галузева специфіка підприємства чинить також суттєвий вплив і на вибір методу нарахування резерву сумнівних боргів, зумовлюючи різницю в характері, обсягах, строках погашення дебіторської заборгованості, а також у ризиках її неповернення. Виробничі підприємства, як правило, мають справу з довгостроковими контрактами, в межах яких реалізація продукції супроводжується розширеними строками оплати та підвищеним ризиком порушення платіжної дисципліни. У цьому випадку доцільним є застосування методу аналізу платоспроможності окремих дебіторів та застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості або ж застосування коефіцієнта сумнівності. Виходячи із оцінки за строками непогашення боргу, що дозволяє відобразити реальний рівень ризику втрати економічних вигод.

У торговельних підприємствах, де дебіторська заборгованість має переважно короткостроковий характер і високий ступінь оборотності, переважно застосовують метод нарахування резерву у вигляді застосування коефіцієнта сумнівності, який розраховується виходячи з обсягу питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході або на підставі класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення. Такий підхід є доцільним за умов великої кількості контрагентів та значної динаміки операцій, коли індивідуальна оцінка дебіторів є економічно недоцільною.

У сфері надання послуг або виконання робіт характерною особливістю є труднощі з об'єктивною оцінкою реального обсягу дебіторської заборгованості на момент нарахування доходу, оскільки сам факт надання послуг або завершення робіт може бути підтверджений лише актом виконаних робіт. У таких умовах доцільним є застосування комбінованого

підходу, що передбачає одночасне використання індивідуального аналізу найбільш значних дебіторів та загальних коефіцієнтів на суму решти заборгованості, сформованих на підставі історичних даних.

Таким чином, галузева специфіка є ключовим детермінантом особливостей обліку дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги). Відмінності в операційних циклах, структурі клієнтської бази, рівні конкуренції, регуляторному середовищі та характері пропонованого продукту обумовлюють значну варіативність у підходах до її обліку.

### Список використаних джерел

1. Галух А., Волчанська Л.О особливості обліку реалізації товарів в інтернет-торгівлі. Збірник тез XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» 2 том. 2021. С. 27-29.

2. Гуцаленко Л.В., Слободянюк І. С. Контроль дебіторської заборгованості: організація і методика здійснення. *Економічні науки*. Серія «Облік і фінанси». Випуск 8 (29). Ч. 2. 2018.

3. Колісник О. Теоретичні та практичні аспекти обліку та аналізу дебіторської заборгованості у сфері інформації та телекомунікацій. *Сучасна економіка*. 2019. №15.

УДК 338.2:339.92(477):004.738.5

Туз В.Ю.

Науковий керівник – Глушко А.Д., к.е.н., доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»  
(м. Полтава, Україна)*

## ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Євроінтеграційний курс України визначає стратегічні засади соціально-економічного розвитку на найближчі десятиліття. З одного боку, Угода про асоціацію з Європейським Союзом створює сприятливі умови для розширення торгівлі, залучення інвестицій, впровадження європейських регуляторних стандартів. З іншого – відкриття внутрішніх ринків та реформування ключових секторів економіки супроводжуються зростанням системних ризиків для економічної безпеки, зокрема внаслідок зовнішнього тиску, політичної нестабільності та загроз воєнного характеру.

Аналітичні спостереження за останні роки свідчать, що в рейтингу глобальної конкурентоспроможності (World Economic Forum) Україна займає порівняно низькі позиції, що пояснюється передусім слабкістю інституційної архітектури, нестабільністю макроекономічного середовища та обмеженістю інноваційного потенціалу.

Фінансова система України залишається одним із найбільш уразливих сегментів національної економіки. Європейська інтеграція вимагає гармонізації функціонування банківського і страхового секторів відповідно до *acquis communautaire* ЄС, що, попри підвищення прозорості, потребує значних фінансових, людських і технологічних ресурсів. Після банківської кризи 2014–2016 років Національний банк України запровадив низку жорстких регуляторних заходів, однак рівень довіри до банківського сектору залишається критично низьким: частка депозитів фізичних осіб у ВВП становить близько 20% (порівняно з понад 50% у країнах ЄС), що вказує на потребу в не лише інституційних реформах, але й у стратегічному відновленні довіри до фінансових інституцій.

Демографічні загрози та відтік трудових ресурсів – ще один структурно визначальний чинник. За різними оцінками, за кордоном працює понад 5 млн громадян України, значна частина з яких – у країнах ЄС. Це створює ризики для відтворення людського капіталу в таких критичних галузях, як охорона здоров'я, освіта, наука та промисловість. Водночас, обсяги грошових переказів трудових мігрантів стабілізують платіжний баланс (у 2023 році –